

Maa-ainesluvan muuttaminen, Kemin Ajotilaus Oy, Hietakaula, Keminmaa

MELAYMP 16.09.2025
3112/11.01.00.05/2023

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Lotta Mattila, puh. 040 770 3239

Meri-Lapin ympäristölautakunta on kokouksessaan 28.02.2023 § 19 myöntänyt Kemin Ajotilaus Oy:lle maa-ainesluvan soran ja hiekan ottamiseen Hietakaulasta, tiloilta Hietaharju 241-402-22-14, Hietavaara 241-407-11-51, Hietakaula 241-407-11-78, Hietakangas 241-402-22-16, PR4 241-402-22-15, Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Hieta 241-402-11-37, Karjula I 241-402-11-26, Annala I 241-402-4-87 ja Rantakoutonen 241-402-3-94. Lupaa hakiessa toiminnanharjoittaja on ollut tilojen omistajana, pois lukien tilat Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17, Karjula I 241-402-11-26, Rantakoutonen 241-402-3-94 ja Annala I 241-402-4-87, joista lupahakemuksen mukana toimitettiin sopimukset sisällyttää kyseiset tilat ottamissuunnitelmaan.

Maa-aineslupa on myönnetty lupahakemuksessa esitetylle 23 hehtaarin pinta-alalle ja lupapäätöksessä on annettu lupa ottaa maa-aineksia yhteensä 584 000 k-m3 kymmenen vuoden aikana. Lupa on voimassa 31.1.2033 asti. Alueella on myös Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston myöntämä lupa maa-ainesten ottoon pohjaveden pinnan ylä- ja alapuolelta (päätös nro 170/2022, PSAVI/334/2022, 21.12.2022). Lupa on voimassa 31.1.2033 saakka.

Muutoshakemus

Maa-ainesluvan muutoshakemus on tullut vireille 29.4.2025, ja sitä on päivitetty 28.5.2025 (liite 1). Muutosta haetaan maa-ainesten ottamistoiminnan suunnitelma-alueen rajoihin niin, että toiminnan välittömässä läheisyydessä sijaitsevalle ampumaratatoiminnalle varattu alue rajataan pois maa-ainesten ottamisalueen suunnitelma-alueesta. Maa-ainesten ottotoiminta sekä ampumaratatoiminta ovat olleet päällekkäistä tilojen Ampuma 241-402-22-17, Karjula 241-402-11-17 ja Karjula I 241-402-11-26 alueilla. Edellä luetellut tilat haetaan muutoshakemuksella rajattavaksi pois maa-ainesten ottamisalueen suunnitelma-alueesta. Tämän lisäksi kiinteistöä Karjula I 241-402-11-26 on lohkottu keväällä 2025, ja lohkottu alue tulee osaksi Kemin Ajotilaus Oy:n kiinteistöä 241-402-11-39, joka on muodostettu kiinteistöistä Hieta 241-402-11-37 ja osasta Karjula I 241-402-11-26). Kyseinen tila 241-402-11-39 haetaan kuuluvaksi maa-ainesten ottamisalueen suunnitelma-alueelle.

Muutoshakemuksen käsittely

Muutoslupahakemus liitteineen on ollut nähtävillä aikavälillä 24.6. – 31.7.2025 Keminmaan kunnan ja Tornion kaupungin verkkosivuilla sekä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa. Hakemuksen vireilläolosta on ilmoitettu Lounais-Lappi -lehdessä 2.7.2025. Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen maanomistajille. Lisäksi hakemuksen johdosta pyydettiin lausuntoa Lapin ELY-keskukselta ja Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnalta.

Hakemuksesta on annettu määräaikaan mennessä yksi lausunto sekä kaksi muistutusta.

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto 7.7.2025 (liite 2), sekä Metsähallituksen ja Lapin ELY-keskuksen liikennevastuualueen ilmoitukset, että asiassa ei ole huomautettavaa (liite 3), kokousasian liitteenä.

Kemin Ajotilaus Oy on antanut vastineen Lapin ELY-keskuksen lausuntoon 4.9.2025 ja toteaa seuraavaa (liite 4): ” *Toteamme että maaperän nykytila tutkitaan ELY-keskuksen lausunnossa esitetyllä tavalla ja laajuudessa vanhalla haulikkoammunta-alueella sekä käytössä olevien ammuntopaikkojen vaikutusalueella. Ampuratatoiminta vastaa näistä tutkimuksista. Huomioitavaa: Haulikkoammuntapaikkojen ammuntauunta kääntyy meille esitettyjen suunnitelmien mukaan enemmän etelään eli vaikutusalue siirtyisi myös. Muutoksen aikataulu ei ole meillä tiedossa.* ”

Lupa-alueelle on suoritettu määräaikaistarkastus 1.9.2025 (liite 5).

Liitteet

Muutoslupahakemus, päivitetty 28.5.2025 (liite 1)

Lapin ELY-keskuksen ympäristövastuualueen lausunto 7.7.2025 (liite 2)
Metsähallituksen ja Lapin ELY-keskuksen liikennevastuualueen muistutukset (liite 3)

Kemin Ajotilaus Oy:n vastine 4.9.2025 (liite 4)

Tarkastuspöytäkirja 1.9.2025 (liite 5)

Esitys Kemin Ajotilaus Oy:n muutetuksi maa-ainesluvaksi (liite 6)

Asian ratkaisuksi esitetään seuraavaa:

Kemin Ajotilaus Oy:lle esitetään myönnettäväksi maa-aineslain 16 §:n mukainen suostumus hakemuksen 28.5.2025 mukaisesti vähäiseen poikkeamiseen 28.02.2023 § 19 maa-aineslupan lupamääräyksistä 1, 20 ja 29.

Lupamääräys 1 muutetaan niin, että siihen lisätään hakemuksen mukaiset ottamisalueen nykyiset kiinteistötunnukset sekä niiden aiemmat kiinteistötunnukset selkeyden vuoksi, seuraavasti (muutokset kursivilla):

” 1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 584 600 k-m³ kymmenen vuoden aikana. Ottamistoiminnan tulee tapahtua suunnitelmapiiirustusten mukaisesti kaivuualueen rajauksen sisällä. Varsinaisen ottamisalueen pinta-ala on noin 23 hehtaaria. *Maa-ainesten ottamisalue käsittää tilat Hietaharju 241-402-22-14, Hietavaara 241-407-11-51, Hietakaula 241-407-11-78, Hietakangas 241-402-22-16, PR4 241-402-22-15, Annala I 241-402-4-87, Rantakoutonen 241-402-3-94 sekä Hieta 241-402-11-39 (muodostunut tiloista Hieta 241-402-11-37 ja määräala tilasta 241-402-11-26 Karjula I). Maa-aineslupan suunnitelmapiirustukset tulee päivittää vastaamaan uutta aluerajausta niin, että siihen on merkittynä muutoslupan mukaiset kiinteistöt. Päivitetty suunnitelmapiirustus tulee toimittaa valvontaviranomaiselle sen valmistuttua. (MAL 11 §)* ”

Lupamääräys 20 muutetaan niin, että siihen lisätään seikat muutetun ottamisalueen rajauksen sekä ampumarata-alueen vaikutusalueelta otettavan maa-aineksen tutkimiseksi ja maaperän pilaantumisen selvittämiseksi, seuraavasti (muutokset kursivilla):

” 20. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. *Mikäli ampumaradan vaikutusalueella olleilta kiinteistöiltä PR4 241-402-22-15, Hietakangas 241-202-22-16 sekä Hieta 241-202-11-39 (muodostunut tiloista Hieta 241-402-*

11-37 ja määräala tilasta 241-402-11-26 Karjula I) aiotaan ottaa maa-aineksia, tulee ennen ottamistoimintaan ryhtymistä tehdä maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvio, ja arvion johdosta tehdä selvitys, joka tulee toimittaa hyväksyttäväksi valtion viranomaiselle. Maa-aineksia, jotka voivat sisältää haitta-aineita, ei saa siirtää tai poistaa ko. alueelta, ennen kuin maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitu luotettavasti. Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (pilaantunut alue) siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. (MAL 3, 11 §, YSL 6, 7, 14, 16, 17, 133, 135 §, JL 12 §, VNa 214/2007 2 §)

Lupamääräys 27 muutetaan niin, että siihen lisätään maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvio ampumaradan vaikutusalueen johdosta... (muutokset kursivilla):

" 27. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava vaiheittain koko toiminta-alueella luvan voimassaoloaikana ja välittömästi ottotoiminnan päätyttyä. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Ennen maisemointitoimenpiteisiin, eli luiskaamiseen, alueen muotoiluun ja istuttamiseen ryhtymistä, on ampumaradan vaikutusalueella olleilta kiinteistöiltä PR4 241-402-22-15, Hietakangas 241-202-22-16 sekä Hieta 241-202-11-39 (muodostunut tiloista Hieta 241-402-11-37 ja määräala tilasta 241-402-11-26 Karjula I) selvitettävä maanäyteen maaperän haitta-ainepitoisuus. Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (pilaantunut alue) siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Ottamisalueen reunojen luiskaukset on mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauskuvissa esitettyjä periaatteita ja kaltevuutta käyttäen, pääsääntöisesti 1:3 tai loivemmiksi. Maantien puoleisella sivulla, tulee maa-ainesten ottamisalue luiskata kaltevuuteen 1:4 tai loivempi. Jo ottamistoiminnan suunnitteluvaiheessa on huolehdittava, että naapuritilojen rajaan jää riittävä suojaetäisyys ja luiskat on mahdollista toteuttaa 1:3 kaltevuudella. (MAL 11, VNA 926/2005 6 §, YSL 6, 7, 14, 16, 17, 52, 94 133, 135 §, VNA 713/2014 15 §, VNa 214/2007 2 §))

Muilta osin maa-ainesluvan alkuperäiset lupamääräykset pysyvät voimassa.

Perustelut

Maa-aineslain (555/1981) 1 §:n mukaan maa-aineslakia sovelletaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen pois kuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi, jollei lain 2 §:stä muuta johdu. Maa-aineslain 4 §:n mukaan maa-aineslaissa tarkoitettuun aineiden ottamiseen on saatava lupa.

Maa-aineslain 5 §:n mukaan lupaa haettaessa on aineiden ottamisesta ja ympäristön hoitamisesta sekä, mikäli mahdollista, alueen myöhemmästä käyttämisestä esitettävä ottamissuunnitelma. Tämä ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanke laajuudeltaan ja vaikutuksiltaan on vähäinen. Ottamissuunnitelman sisällöstä ja rakenteesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Suunnitelmaa laadittaessa on tarvittavassa laajuudessa selvitettävä vallitsevat luonnonolosuhteet, aineiden määrä ja laatu sekä hankkeen vaikutukset ympäristöön ja luonnonolosuhteisiin.

Maa-aineslupa on maa-ainelain 11 §:n mukaan liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jolleivät sanotut seikat käy ilmi ottamissuunnitelmasta. Lupamääräykset on annettava mm. alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen sekä puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen. Määräykset eivät saa aiheuttaa luvan saajalle sellaista vahinkoa ja haittaa, jota on pidettävä hankkeen laajuuteen ja hänen saamaansa hyötyyn nähden kohtuuttomana.

Maa-ainelain 16 §:n mukaan lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottamissuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianosaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän ja pohjaveden (*pilaantunut alue*) siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jos maaperän pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan ja jos pilaantuminen on tapahtunut alueen haltijan suostumuksella tai hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää alueen tila sitä hankkiessaan, on alueen haltijan puhdistettava alueen maaperä siltä osin kuin se ei ole ilmeisen kohtuutonta. Alueen haltija vastaa samoin edellytyksin myös pilaantuneen pohjaveden puhdistamisesta, jos pilaantuminen on johtunut kyseisen alueen maaperän pilaantumisesta. Jollei pilaantuneen alueen haltijaa voida velvoittaa puhdistamaan pilaantunutta maaperää, kunnan on selvitettävä maaperän puhdistamistarve ja puhdistettava maaperä.

Ympäristönsuojelulain 135 §:n mukaan jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Selvitys on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Kemin Ajotilaus Oy:n muutoshakemuksessa esitetty toimenpide liittyy lainvoimaiseen maa-aineslupapäätöksen ottamisaluetta koskevan lupamääräysten muuttamiseen. Vuonna 2023 myönnetyn maa-aineslupan hakemis- tai käsittelyvaiheessa lupaviranomainen ei ole huomionut sitä tosiasiaa, että muutoshakemuksen mukaiset ottamisalueen kiinteistöt PR4 241-402-22-15, Hietakangas 241-202-22-16 sekä Hieta 241-202-11-39 (muodostunut tiloista Hieta 241-402-11-37 ja määräala tilasta 241-402-11-26 Karjula I) ovat olleet ampumaradan vaikutusalueella. Ampumaradan vaikutusalueella oleville kiinteistölle on päätynyt hauleja radan perustamisesta vuodesta 1997 lähtien.

Lupamääräys 1 on muutettu niin, että se vastaa sisällöltään muutoshakemusta. Ottamisalueen rajaamisen tavoitteena on muun muassa, että maa-ainelain 3 §:n mukaisesti ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-aineseesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Lupamääräykset 20 ja 27 on muutettu niin, että ne ottavat huomioon muutoshakemuksessa esitettyjen kiinteistöjen maaperän tilan maa-ainesten ottamistoiminnassa ja alueen maisemoinnissa. Alueen historiatietojen perusteella on syytä epäillä, että ampumaradan haulikkoradan vaikutusalueella on maaperän pilaantuneisuuden selvitystarve. Ympäristönsuojelulain 135 §:n mukaan, jos on aihetta epäillä maaperän tai pohjaveden pilaantumista, puhdistamisesta 133 §:n mukaan vastuussa olevan on selvitettävä alueen pilaantuneisuus ja puhdistamistarve. Määräystä perustellaan myös jätelain 12 §:llä, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä maa-aineksen jäteluonteen arviointiperusteiden täyttymisestä ja annettava asiasta riittävät selvitykset viranomaiselle. Maa-ainesten haitalliset aineet voivat aiheuttaa ympäristö- ja terveysriskejä tai rajoitteita maa-ainesten käytölle. Haitta-ainepitoisuus on yleensä turvallisella tasolla eikä aiheuta käyttörajoitteita, mikäli haitta-ainepitoisuus alittaa valtioneuvoston asetuksen 214/2007 (PIMA-asetus) mukaisen kynnsarvon tai haitta-ainepitoisuus ylittää kynnsarvon, mutta alittaa sen käyttö- tai sijoituspaikan taustapitoisuuden. Haitta-aineiden vaikutukset jäteluonteeseen, pilaantuneisuuteen ja jäteluokitteluun on osoitettava tutkimuksin maa-aineksille, jotka kaivetaan pilaantuneeksi todetulta tai epäilyltä alueelta tai muulta alueelta, jonka maaperässä voi alueen käyttöhistorian vuoksi olla haitallisia aineita (esimerkiksi ampumaradat). Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Sovelletut oikeusohjeet:

Maa-ainelaki (555/1981)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

Jätelaki (646/2011)

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

Maa-ainelain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavat maksut (20.2.2024) 2.3 §

Esittelijä

Tekninen johtaja Kannala Markus

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristölautakunta tekee liitteen mukaisen maa-ainesluvan muutospäätöksen, josta peritään maa-ainestaksan 2 §:n mukainen käsittelymaksu 450 euroa. Maa-ainesluvan muutospäätökseen liitetään valitusosoitus Vaasan hallinto-oikeuteen. Lupapäätös ja kuulutus päätöksestä laitetaan nähtäville Tornion kaupungin ja Keminmaan kunnan verkkosivuille. Tieto päätöksestä julkaistaan Lounais-Lappi -lehdessä.

Päätös maa-ainesluvan muutoksesta liitteineen toimitetaan hakijalle, muistutuksen jättäneille, Meri-Lapin ympäristöterveysvalvontaan sekä Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tieto päätöksestä lähetetään niille, joille lähetettiin tieto muutoshakemuksen vireilläolosta. Tieto päivitetään Notto-järjestelmään.

Pidetään pöytäkirja kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös
